

**Кочержук Д. В.**

*Київський національний університет технологій та дизайну  
(Київ, Україна)*

## **ЕСТЕТИКА ЗВУКОЗАПИСУ В КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ: СИНТЕЗ АВТЕНТИЧНОСТІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ**

Сучасна епоха цифрових трансформацій актуалізує проблематику взаємодії традиційних форм культурної репрезентації та новітніх технологічних засобів у їх фіксації і поширенні. Звукозапис як феномен культури XX–XXI ст. постає не лише технічним інструментом збереження аудіальної інформації, а й повноцінним медіатором міжкультурного діалогу, що формує нові естетичні парадигми сприйняття звукового простору. Наявність концептуальних змін у звуковій культурі потребує ґрунтовного філософського та філологічного аналізу як першоелемента культурної комунікації.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю осмислення естетичних аспектів звукозапису крізь призму філологічної науки, зокрема семіотики та дискурс-аналізу міжкультурної комунікації. Цифровізація технологій суттєво розширила можливості збереження та трансляції культурної спадщини різних народів, водночас породивши дискусії щодо автентичності записаного матеріалу та його відповідності оригінальному звучанню.

Семіотичний підхід до аналізу звукозапису дозволяє розглядати його як складну знакову систему, що функціонує на кількох рівнях культурної комунікації. У межах цієї системи понять відбувається диференціація чотирьох рівнів семіотичного аналізу: звук як фізичне явище, аудіо як технологія, звучання як естетична категорія та музичний продакшн як соціокультурний конструкт (Агавва, 2009, 76).

Музичну семіотику можна вважати наукою про специфічні знакові системи, які вибудовуються багатовекторно та потребують міждисциплінарного підходу до

їх вивчення. Стосовно мовної природи музики та її комунікативної функції, музичне мистецтво цілком обґрунтовано класифікується як невербальна семіотична система, що має власну граматику, синтаксис та прагматику (Почепцов, 2001, 316).

Філологічний вимір дослідження звукозапису передбачає аналіз звукового тексту як дискурсивної формації, що містить імпліцитні культурні коди та експліцитні маркери етнічної ідентичності. Концепція «звукового ландшафту», запроваджена канадським композитором і дослідником Р. Шейфером, набуває особливого значення в контексті філологічного аналізу, оскільки дозволяє інтерпретувати акустичне середовище як текст, що підлягає прочитанню та герменевтичному тлумаченню (Schafer, 1994, 219 – 221).

Цифровізація технологій звукозапису суттєво змінила парадигму музичного виробництва та споживання. Розвиток цифрових технологій сприяв трансформації музичного аудіювання: від простого відтворення звуку до повноцінної музичної реконструкції, де записи стають не лише інструментом фіксації звукової інформації, а й чинником впливу музично-естетичного досвіду.

Технологічна еволюція звукозапису охоплює кілька ключових напрямів: аудіозаписувальні технології, мікшування та постпродакшн, фіксація просторового звуку, а також кодування та передача аудіо сигналів. Кожен із цих напрямів має власні естетичні імплікації, що визначають специфіку звукового продукту та його сприйняття реципієнтом.

Особливої уваги заслуговує проблема взаємодії синтезу звуку та візуальних медіа в кінематографі. Дослідження концептуальної основи цієї взаємодії з позиції семіотики та теорії медіа дозволяє виявити глибинні механізми формування аудіо тексту як цілісної знакової системи. Це має безпосереднє значення для філологічного аналізу мультимодальних нарисів, де звук функціонує як один із семіотичних модусів поряд із вербальними та візуальними компонентами (Агавва, 2009, 167).

Проблема автентичності звукозапису набуває особливої гостроти в умовах глобалізації культурного простору. Вплив глобалізаційних процесів на специфіку розвитку музичної культури XX – XXI ст. як транскультурації становлять предмет численних наукових досліджень. Транскультурація як процес взаємопроникнення культурних елементів у глобалізованому світі актуалізує питання збереження автентичності локальних музичних традицій завдяки їх фіксації засобами аудіо технологій. Глобалізаційні процеси суттєво впливають на розвиток музичного фольклору різних народів, що потребує аналізу сутності їх проявів у культурній сфері. Медіа та глобалізація культури створюють нові умови для міжкультурної музичної комунікації, де звукозапис виступає основним каналом передачі культурної інформації. З філологічної точки зору, автентичність звукозапису може розглядатися як текстова категорія, що визначається відповідністю записаного матеріалу до первинного культурного контексту його створення. Це передбачає врахування не лише акустичних параметрів запису, а й паратекстуальних елементів (контексту виконання, інтенцій виконавців, рецептивних очікувань аудиторії).

Комунікаційна культура в умовах глобалізації суттєво впливає на формування міжнародного культурного простору та механізми міжкультурної взаємодії (Почепцов, 2001, 211). Звукозапис у цьому контексті функціонує як медіатор, що забезпечує трансляцію культурних смислів через просторові та темпоральні межі, долаючи бар'єри вербальної комунікації.

Філологічний аналіз звукозапису як інструменту міжкультурної комунікації передбачає дослідження кількох ключових аспектів. По-перше, це інтертекстуальність звукового тексту (його здатність вступати в діалогічні відносини з іншими текстами культури). По-друге, це прагматичний вимір звукозапису та його комунікативної спрямованості. По-третє, це семантична

багатошаровість записаного матеріалу, що включає денотативні, конотативні та символічні рівні значення.

Семіотико-культурний аналіз як сучасний спосіб дослідження музичних творів дозволяє виявити низку особливостей взаємодії культурних кодів у процесі звукозапису та його реценції. Цей підхід є особливо продуктивним для вивчення феноменів «(world music)», де відбувається синтез автохтонних музичних традицій із глобалізованими естетичними стандартами.

Історичні записи, що охоплюють період від кінця XIX ст. до появи компакт-дисків (1982), становлять унікальний архів звукової культури, який може бути класифікований за критерієм призначення на академічні та комерційні записи. Діалектика традиції та інновації в естетиці звукозапису проявляється у постійному напруженні між прагненням до максимально точної фіксації звукового матеріалу та творчим потенціалом медіатехнологій. З одного боку, сучасні технології дозволяють досягти безпрецедентної якості звуковідтворення, що наближає записаний матеріал до концертного виступу. З іншого боку, ці ж технології відкривають можливості для маніпуляцій із звуком, що ставить під сумнів саму концепцію автентичності.

Застосування філологічних категорій до аналізу звукозапису відкриває нові перспективи для міждисциплінарних досліджень. Наратологічний підхід дозволяє розглядати звукозапис як форму оповіді, що має власну темпоральну структуру. Стилістичний аналіз звукового тексту передбачає виявлення специфічних засобів виразності, характерних для різних жанрів, епох та культурних традицій. Риторичний вимір звукозапису охоплює стратегії переконання та впливу, що реалізуються через акустичні способи.

Особливого значення набуває категорія інтермедіальності, що описує взаємодію різних медіа у процесі культурної комунікації. Звукозапис як медіум вступає у складні відносини з іншими формами культурної репрезентації (текст, зображення, відео), утворюючи гібридні форми культурного продукту. Ця

інтермедіальна природа звукозапису має важливі імплікації для філологічного аналізу мультимодальних текстів сучасної культури.

Фоносемантичний аспект дослідження звукозапису відсилає до класичних філологічних теорій звукового символізму та звукової образності. Звукозапис фіксує не лише музичний чи мовленнєвий зміст, а й паралінгвістичні компоненти комунікації (інтонацію, тембр, темп, паузи), що несуть значне семантичне навантаження (Бацевич, 2004, 214).

Естетика звукозапису в контексті міжкультурної комунікації становить багатовимірне явище, що потребує міждисциплінарного підходу із залученням методологічного інструментарію філології, музикознавства та культурології. Синтез автентичності та технологічних інновацій визначає специфіку сучасного звукозапису як культурної практики, що балансує між прагненням до точної фіксації звукового матеріалу та творчим потенціалом цифрових технологій.

Філологічна перспектива дослідження звукозапису дозволяє розглядати його як особливий тип тексту, що функціонує в системі культурної комунікації та підлягає аналізу засобами семіотики, наратології, стилістики та риторики. Категорії автентичності, інтертекстуальності та інтермедіальності виявляються продуктивними для осмислення ролі звукозапису в процесах міжкультурного діалогу та трансляції культурної спадщини. Особливої уваги заслуговує проблематика цифрової архівації культурної спадщини та етичні аспекти використання звукозаписів автохтонних культур у глобалізованому медіапросторі.

#### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агавва К. Музыка как дискурс: семіотичні пригоди в романтичній музиці. Оксфорд: Oxford University Press, 2009. 320 с.
2. Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики. Київ: Академія, 2004. 344 с.
3. Почепцов Г. Теорія комунікації. Київ: Ваклер, 2001. 656 с.
4. Schafer R. The Soundscape: Our Sonic Environment and the Tuning of the World. Rochester: Destiny Books, 1994. 301 p.